



## OPERATÍVNE POKYNY pre OKRESNÉ ÚRADY

Vydáva: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky**  
sekcia verejnej správy

Ročník: **2019**

**17. decembra 2019**

Čiastka: **7**

### O B S A H

**IX/3 USMERNENIE generálneho riaditeľa sekcie environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky k likvidácii starých banských diel, banských diel a lomov zavázaním a ukladaním odpadu podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**

**USMERNENIE**

**generálneho riaditeľa sekcie environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva  
Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky k likvidácii starých banských  
diel, banských diel a lomov zavázaním a ukladaním odpadu podľa zákona  
č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších  
predpisov a podľa ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné  
prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**

Určené: odborom starostlivosti o životné prostredie okresných úradov  
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky  
Sekcia environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva  
Číslo: 3/2019-10  
Bratislava, 22. november 2019

Vybavuje: Mgr. Eleonóra Šuplatová  
Číslo telefónu: 02/5956 2669

Likvidácia starých banských diel je podľa § 2 písm. g) zákona č. 51/1988 Z. z. o banskej činnosti výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o banskej činnosti“) banskou činnosťou. Likvidácia banských diel a lomov je podľa § 3 zákona o banskej činnosti činnosťou vykonávanou banským spôsobom. Na staré banské diela sa vzťahuje osobitný režim, upravený v § 35 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov. Likvidáciu starých banských diel podľa banského zákona zabezpečuje v nevyhnutnom rozsahu Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.

Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA“) sú predmetom posudzovania, okrem iného, navrhované činnosti uvedené v prílohe č. 8. Likvidácia banských diel a lomov nie je samostatne uvedená v prílohe č. 8 zákona EIA, ale podľa § 18 odseku 3 zákona EIA je ukončenie navrhovanej činnosti, ktoré je spojené s likvidáciou, sanáciou, rekultiváciou alebo s viac ako jednou z týchto činností, ako zmena povolenej navrhovanej činnosti samostatným predmetom posudzovania alebo zisťovacieho konania len vtedy, ak takéto ukončenie nebolo súčasťou posúdenia navrhovanej činnosti. Z uvedeného vyplýva, že na činnosť likvidácie lomov a banských diel, ktorými sú činnosti zaraditeľné podľa prílohy č. 8 zákona EIA sa vzťahujú ustanovenia § 18 ods. 3 zákona EIA. Príslušným orgánom pre zisťovacie konanie uvedenej zmeny je príslušný orgán, ktorý je zároveň príslušný na konanie o posudzovaní vplyvov navrhovanej činnosti, ktorá má byť ukončená. Zároveň, ak likvidácia banských diel súvisí s niektorou z činností uvedených v prílohe č. 8 zákona EIA a v dôsledku jej realizácie dôjde k dosiahnutiu alebo prekročeniu prahovej hodnoty uvedenej v prílohe č. 8 časti A zákona EIA, vtedy takéto ukončovanie spojené s likvidáciou možno považovať za predmet konania podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona EIA bez potreby vykonania zisťovacieho konania.

V mnohých prípadoch sa podľa „plánu likvidácie lomu“ uskutočňuje likvidácia lomov a bankých diel **zavázaním resp. ukladaním odpadu do vyt'ažených priestorov**. Ukladanie ťažobných odpadov je upravené v zákone č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o nakladaní s ťažobným odpadom“).

**Pre ukladanie iných ako ťažobných odpadov do vyt'ažených priestorov sa podľa § 9 ods. 3 zákona o nakladaní s ťažobným odpadom na takúto činnosť „vzťahujú osobitné predpisy“, t. j. ukladanie odpadov (aj inertných) musí plne rešpektovať platné právne predpisy z oblasti odpadového hospodárstva.**

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) bol do vnútroštátnej právnej úpravy zavedený **nový súhlas na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu** podľa § 97 ods. 1 písm. s) zákona o odpadoch, ktorý vydáva orgán štátnej správy odpadového hospodárstva, pričom podrobnosti o odpadoch vhodných na využívanie na povrchovú úpravu terénu sú stanovené v § 20 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení vyhlášky č. 322/2017 Z. z. (ďalej len „vyhláška“).

Podľa § 39 ods. 2 vyhlášky, prílohou žiadosti o súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. s) zákona o odpadoch na využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu, ak ide o povrchovú úpravu terénu, ktorou je likvidácia, sanácia alebo rekultivácia bankého diela a lomu, je záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie alebo rozhodnutie zo zisťovacieho konania k zámeru alebo k oznámeniu o zmene, ak sa na túto činnosť vyžaduje.

Právna úprava platná do 31. 12. 2014 však upravovala len vyjadrenie okresného úradu k dokumentácii alebo plánu likvidácie bankých diel a lomov a k plánu likvidácie starých bankých diel predkladaných v konaní o povolení banskej činnosti, ak sa pri likvidácii bankých diel alebo starých bankých diel plánovalo použitie odpadu.

Podľa platnej úpravy je využívanie odpadov na povrchovú úpravu terénu činnosťou zhodnocovania. Dôvodom je posúdenie spätného zasypávania ako činnosti zhodnocovania z dôvodu prospešného využitia odpadu za účelom nahradenia iných materiálov, ktoré by sa inak použili na dosiahnutie stanoveného účelu. Činnosť, pri ktorej sa vhodný odpad použije na účely rekultivácie v oblasti výkopov alebo na inžinierske účely pri úprave krajiny a pri ktorej sa odpad používa ako náhrada za iné materiály, znamená činnosť zhodnocovania odpadu.

Vzhľadom na charakter činnosti by sa činnosť využívania odpadov na povrchovú úpravu terénu mohla zaradiť pod činnosť R10 – úprava pôdy na účely dosiahnutia prínosov pre poľnohospodárstvo alebo na zlepšenie životného prostredia podľa prílohy č. 1 zákona o odpadoch. Na úrovni EÚ však v rámci pripravovanej právnej úpravy odpadového hospodárstva nebolo prijaté konečné rozhodnutie o tom, pod akú činnosť zhodnocovania odpadov spätné zasypávanie zaradiť, preto bol pre predmetnú činnosť prijatý vnútroštátny kód nakladania „TU“ (terénne úpravy).

Pri stanovení, či likvidácia bankých diel a lomov využívaním odpadov na povrchovú úpravu terénu je zhodnocovaním alebo zneškodňovaním odpadov, je potrebné vychádzať predovšetkým z rozsudkov Súdneho dvora EÚ, ktorý stanovil dve kumulatívne podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby sa činnosť mohla posudzovať ako činnosť zhodnocovania. Prvou podmienkou je, či by k vypĺňaniu lomu došlo aj v prípade neexistencie

odpadu a bolo by možné použiť iné materiály. Druhou podmienkou je skutočnosť, či použitý odpad je na vyplňanie lomu vhodný.

Splnenie prvej podmienky sa overí na základe informácií uvedených v dokumentácii k danej činnosti. Samotná dokumentácia obsahuje okrem technického riešenia (dokumentácie) aj podklady pre vydanie rozhodnutia. Týmito podkladmi sú napr. povolenie banského úradu v ktorého podmienkach je uvedená aj povinnosť držiteľa tohto povolenia realizovať aj následnú likvidáciu. Táto skutočnosť jednoznačne preukazuje, že v prípade nepoužitia odpadu bude nutné použiť primárny (prírodný materiál). Splnenie druhej podmienky je dané v súčasnosti vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá ustanovuje podrobnosti o odpadoch vhodných na využívanie na povrchovú úpravu terénu. Podľa § 20 ods. 1 vyhlášky na povrchovú úpravu terénu sa môže použiť výlučne inertný odpad, okrem inertných stavebných odpadov a odpadov z demolácií (§ 77 ods. 1 zákona o odpadoch), ktoré je možné vzhľadom na ich pôvod a zloženie zhodnotiť recyklovaním alebo prípravou na opätovné použitie. Predmetné ustanovenie vylučuje použitie akýchkoľvek iných odpadov na povrchovú úpravu terénu okrem odpadov, ktoré spĺňajú definíciu inertného odpadu. Zároveň vylučuje využívať na povrchovú úpravu terénu nasledovné druhy stavebných odpadov podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení vyhlášky č. 320/2017 Z. z.:

17 01 01 betón

17 01 02 tehly

17 02 01 drevo

17 02 02 sklo

17 02 03 plasty

17 03 02 bitúmenové zmesi iné ako uvedené v 17 03 01

17 05 08 štrk zo železničného zvršku iný ako uvedený v 17 05 07

17 08 02 stavebné materiály na báze sadry iné ako uvedené v 17 08 01.

Všetky uvedené druhy stavebných odpadov buď nespĺňajú definíciu inertného odpadu alebo sú recyklovateľné, t. j. ich použitie na povrchovú úpravu terénu je vylúčené.

Podľa § 20 ods. 2 vyhlášky, ak pri preberaní odpadu vznikne na základe poznatkov o jeho pôvode alebo jeho vizuálnej kontrole pochybnosť o tom, či ide o inertný odpad, vykoná sa pred použitím odpadu na povrchovú úpravu terénu jeho testovanie s cieľom overiť, či tento odpad spĺňa limitné hodnoty ustanovené v osobitnom predpise. Odpad sa na povrchovú úpravu terénu môže použiť až na základe výsledkov testovania, ktoré preukážu, že ide o inertný odpad. Ustanovenia § 9 ods. 1 až 4 vyhlášky tým nie sú dotknuté. Uvedené odporúčame okresnému úradu využiť v prípade, ak by bol na povrchovú úpravu terénu použitý druh odpadu 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06. Pri uvedenom druhu odpadu ide, resp. môže ísť o heterogénnu zmes materiálov, ktorá nemusí spĺňať definíciu inertného odpadu, a je teda naplnená pochybnosť o vhodnosti použitia takéhoto odpadu bez vykonania testovania. Zároveň však upozorňujeme, že takáto pochybnosť môže nastať aj pri výkopových zeminách (17 05 04 alebo 17 05 06). Uvedené ustanovenie je teda možné využiť kedykoľvek, ak ide o pôvod odpadov z pochybnej lokality alebo stavby, pričom takéto testovanie by sa malo vykonávať pravidelne, najmä ak ide o viaceré miesta vzniku odpadov, ktoré majú byť využité na povrchovú úpravu terénu.

Osobitne je potrebné upozorniť na druh odpadu **17 09 04**, zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03, ktorý **nie je** vzhľadom na svoj charakter a vlastnosti **vhodný na povrchovú úpravu terénu**, keďže je často tvorený vysoko heterogénnou zmesou rôznych materiálov. Tento druh odpadu musí byť odovzdávaný

zariadeniam na zhodnocovanie odpadov na to určených alebo ak jeho zhodnotenie nie je možné, musí byť zneškodňovaný na príslušnej triede skládky odpadov.

Podľa § 20 ods. 3 vyhlášky inertné odpady, ktoré sa majú využiť na povrchovú úpravu terénu, musia spĺňať požiadavky účelu, na ktorý majú byť využité. Na povrchovú úpravu terénu sa pre fyzickú osobu môžu použiť len odpady s katalógovými číslami 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03, 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05. Na povrchovú úpravu terénu sa pre právnickú osobu a fyzickú osobu – podnikateľa môžu použiť najmä odpady s katalógovými číslami 01 04 08 odpadový štrk a drvené horniny iné ako uvedené v 01 04 07, 01 04 09 odpadový piesok a íly, 02 04 01 zemina z čistenia a prania repy, 17 01 03 škridle a obkladový materiál a keramika, 17 01 07 zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06, 17 05 04 zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03, 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05. Účelom predmetného ustanovenia je zamedzenie zneužívaniu využívania odpadov na rôzne účely bez ohľadu na účel ich využitia. Vždy je potrebné posudzovať najskôr účel nejakej činnosti, ktorá si môže vyžadovať aj využitie odpadov, ich použitie však nemusí byť nutné, resp. žiaduce.

Podľa § 20 ods. 4 vyhlášky pri povrchovej úprave terénu, ktorou je likvidácia, sanácia alebo rekultivácia bankých diel a lomov, sa môže použiť výlučne inertný odpad, ktorý je vhodným spôsobom upravený na tento účel a spôsob jeho využitia musí zabezpečiť stabilitu takto uloženého inertného odpadu najmä s ohľadom na zabránenie zosuvov. Predmetné ustanovenie má za účel zabrániť použitiu neupraveného (napr. nadrozmerného) stavebného odpadu, ktorý môže byť pri určitom spôsobe likvidácie, sanácie alebo rekultivácie bankého diela a lomu nebezpečný vzhľadom na zosuvy alebo nestabilitu ukladaného odpadu. Odpad, ktorý má byť využitý na povrchovú úpravu terénu, ktorou je likvidácia, sanácia alebo rekultivácia bankých diel a lomov, by teda mal prejsť minimálne činnosťou R12- úprava odpadov určených na spracovanie niektorou z činností R1 až R11 podľa prílohy č. 1 k zákonu o odpadoch, t. j. byť podrobený a mal by mať určitú homogénnu frakciu.

Na základe vyššie uvedeného, pred udelením potrebného súhlasu podľa zákona o odpadoch, je navrhovaná činnosť, v závislosti od druhu využívaného dopadu a jeho množstva, zaraditeľná podľa prílohy č. 8 kapitola č. 9 Infraštruktúra zákona EIA do položky:

- pol. č. 6 Zhodnocovanie ostatných odpadov okrem zhodnocovania odpadov uvedeného v položkách 5 a 11, zariadenia na úpravu a spracovanie ostatných odpadov časť B **od 5000 t/rok - zisťovacie konanie.**

V prípade likvidácie starých bankých diel, bankých diel a lomov ako ukončovania navrhovanej činnosti vyššie uvedeným spôsobom rekultivácie, je takéto ukončovanie ako zmena povolenej navrhovanej činnosti samostatným predmetom posudzovania alebo zisťovacieho konania podľa § 18 ods. 3 zákona EIA len vtedy, ak takéto ukončenie navrhovanej činnosti nebolo súčasťou posúdenia navrhovanej činnosti, vrátane špecifikácie parametrov a spôsobu likvidácie bankých diel a lomov. Zisťovacie konanie podľa odseku vyššie a zisťovacie konanie pre ukončovanie navrhovanej činnosti možno vykonať spoločne.

Týmto usmernením sa nahrádzajú všetky doterajšie usmernenia v rovnakej veci.

Toto usmernenie nadobúda účinnosť dňom jeho vydania.

Ing. Filip Macháček, v. r.  
generálny riaditeľ sekcie environmentálneho  
hodnotenia a odpadového hospodárstva  
Ministerstva životného prostredia  
Slovenskej republiky